

Tájékoztató a webáruházakra
vonatkozó adatvédelmi
követelményekről

Tartalom

1.	Jogszabályi háttér.....	3
1.1.	Az Infotv.....	3
1.1.1.	Az Infotv hatálya.....	3
1.1.2.	Az adatkezelés jogalapja.....	3
1.2.	Az Ektv.....	4
1.2.1.	Az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások és az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások.....	4
1.2.2.	Tájékoztatási kötelezettség az Ektv. alapján.....	4
1.2.3.	Adatkezelési előírások az Ektv. alapján.....	5
2.	Az adatkezelés alapfogalmai.....	6
2.1.	Résztevők az adatkezelésben.....	6
2.1.1.	Személyes adat.....	6
2.1.2.	Az érintett.....	6
2.1.3.	Az adatkezelő.....	6
2.1.4.	Az adatfeldolgozó.....	7
2.2.	Az Infotv. alapelvei.....	7
2.2.1.	A célhoz kötöttség elve.....	7
2.2.2.	Adatminőség elve.....	8
2.3.	Az adatkezelés jogalapja.....	9
2.3.1.	Adatkezelés hozzájárulás alapján.....	9
2.3.1.1.	A hozzájárulás érvényességi feltételei.....	9
2.3.1.1.1.	A hozzájárulás önkéntessége.....	9
2.3.1.1.2.	Határozottság, félreérthetlenség.....	9
2.3.1.1.2.1.	Az előre kipipált checkbox.....	11
2.3.1.1.3.	Tájékoztatás.....	11
2.3.1.2.	Az érintett adatainak megadása más személy által.....	11
2.3.1.2.1.	„Ajánlom ismerősömnek” megoldások.....	11
2.3.2.	Kötelező adatkezelés.....	12
2.4.	Az érintett jogai.....	12
2.4.1.	Az érintett adatai kezelésével kapcsolatos tájékoztatás iránti kérelme.....	12
2.4.2.	Az adatok helyesbítése.....	12
2.4.3.	Az adatok törlése, zárolása, tiltakozás a személyes adatok kezelése ellen.....	12
2.4.4.	Tájékoztatás az érintett jogaival kapcsolatosan.....	13
2.5.	Az adatkezeléssel kapcsolatos tájékoztatási kötelezettség.....	13
2.5.1.	Az érintettek előzetes tájékoztatása.....	14

3.	A süti (cookie-k) alkalmazása.....	15
3.1.	A sütikre vonatkozó követelmények jogi háttere.....	15
3.2.	A webáruház üzemeltetője által alkalmazott süti feltérképezése.....	16
3.3.	A süti esetében az előzetes tájékoztatásra vonatkozó követelmények.....	16
3.4.	A hozzájárulás megszerzése.....	17
4.	Az adatvédelmi nyilvántartás	18
4.1.	Bejelentkezési kötelezettség az Infotv. alapján	18
5.	A hírlevél adatvédelmi vonatkozásai.....	19
5.1.	Jogszabályok.....	19
5.2.	Hozzájárulás hírlevél küldéséhez.....	19
5.3.	Leiratkozás a hírlevélről	20
5.4.	Reklám és a nem reklám célú üzenet	20
5.5.	Bejelentés az adatvédelmi nyilvántartásba	20

A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatósághoz (a továbbiakban: Hatóság) rendszeresen érkeznek panaszok, beadványok a webáruházak adatkezelésével illetve annak jogszerűségével kapcsolatban.

Jelen tájékoztató célja, hogy útmutatóul szolgáljon mind a webáruházak üzemeltetői adatkezelők, mind az adatkezelésben érintettek számára, hogy megismerjék, a webáruházakkal összefüggő adatkezelések esetében milyen követelményeknek kell érvényesülniük.

A Hatóság a tájékoztatóban szereplő alapvető szempontokkal kívánja segíteni az adatkezelőket a jogszerű adatkezelés kialakításában.

1. Jogsabályi háttér

1.1. Az Infotv.

Az információs önrendelkezési jogról és információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) tartalmazza a személyes adatok kezelésére, valamint az adatkezelésben résztvevők (érintett, adatkezelő, adatfeldolgozó) viszonyaira vonatkozó alapvető szabályokat.

1.1.1. Az Infotv hatálya

Az Infotv-t a Magyarország területén folytatott olyan adatkezelések és adatfeldolgozások esetében kell alkalmazni, amely személyes adattal, közérdekű és közérdekből nyilvános adatokkal kapcsolatos.¹ Webáruházak esetében személyes adatok kezelésére kerül sor.

Az Infotv-t akkor is alkalmazni kell, ha az Európai Unió területén kívüli webáruház rendelkezik Magyarországon székhellyel, telephellyel, vagy fiókteleppel, tartózkodási hellyel, lakóhellyel rendelkező adatfeldolgozót bíz meg itt lévő eszközt használ fel.²

Tipikus probléma, hogy magyar érintettek külföldi webáruházakkal kerülnek kapcsolatba pl.: mobiltelefonjuk alkalmazáshoz vagy nemzetközi weboldalakról rendelnek. Az EU területén belüli webshopok esetében akkor kell alkalmazni az Infotv. rendelkezéseit, ha a honlap / webshop szövege magyar nyelvű, a webshop tevékenysége főként vagy teljes mértékben a magyarországi felhasználókra irányul, az adatkezelőnek van magyarországi képviselője, a webshop magyarországi domainen van bejegyezve³.

1.1.2. Az adatkezelés jogalapja

A webáruházak esetében az adatkezelés jogalapja⁴ elsősorban az érintett⁵ hozzájárulása⁶, bizonyos esetekben (pl.: a számlázás esetében) pedig kötelező adatkezelés.

¹ Infotv. 2. § (1) bekezdése

² Infotv. 2. § (2)

³ Weltimmo ügy, <https://www.naih.hu/files/2015-10-03-Kozlemeny---Weltimmo-itelet.pdf>

⁴ Az Infotv. 5. § (1) bekezdése alapján a személyes adat az érintett hozzájárulásán túl akkor kezelhető, ha annak kezelését törvény, vagy törvény felhatalmazása alapján helyi önkormányzat rendelete elrendeli (kötelező adatkezelés).

⁵ Infotv. 3. § 1. *érintett*: bármely meghatározott, személyes adat alapján azonosított vagy – közvetlenül vagy közvetve azonosítható természetes személy

⁶ Infotv. 3. § 7. *hozzájárulás*: az érintett akaratának önkéntes és határozott kinyilvánítása, amely megfelelő tájékoztatáson alapul, és amellyel az érintett félreérthetetlen beleegyezését adja a rá vonatkozó személyes adat – teljes körű vagy egyes műveletekre kiterjedő – kezeléséhez.

Fontos kiemelni, hogy az érintett hozzájárulása csak akkor fogadható el, ha az valóban önkéntes és megfelelő tájékoztatáson alapul. A tájékoztatás a kötelező adatkezelések esetében is szükséges.

1.2. Az Ektv.

Az Infotv. mellett az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egyes kérdéseiről szóló 2001. évi CVIII. törvény (a továbbiakban: Ektv.) tartalmaz olyan rendelkezéseket, amelyeket alkalmazni kell a webáruházak működésére.

1.2.1. Az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások és az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások

Az Ektv. alapján⁷ elektronikus kereskedelmi szolgáltatás: olyan információs társadalommal összefüggő szolgáltatás, amelynek célja valamely birtokba vehető forgalomképes ingó dolog (...) szolgáltatás, ingatlan, vagyoni értékű jog (a továbbiakban áru) üzletszerű értékesítése, beszerzése, cseréje vagy más módon történő igénybevétele.

Az Ektv. . – a Ptk.⁸-val összhangban - szabályozza az elektronikus úton⁹ történő szerződéskötésre vonatkozó alapvető anyagi jogi szabályokat. Ezek a szabályok a jelen tájékoztatónak nem képezik tárgyát, tekintettel arra, hogy adatvédelmi vonatkozásuk nincsen.

1.2.2. Tájékoztatási kötelezettség az Ektv. alapján

Az Ektv. előírja¹⁰, hogy a szolgáltatást nyújtója (tehát ebben az esetben az, aki a webáruházat üzemelteti) köteles elektronikus úton, közvetlenül és folyamatosan, könnyen hozzáférhető módon bizonyos adatokat közzétenni. Fontos kiemelni, hogy az Ektv. 4. §-ban meghatározott tájékoztatási kötelezettség nem azonos az Infotv. szerinti tájékoztatási kötelezettséggel, a két tájékoztatási kötelezettségnek egymás mellett kell eleget tenni. Az Ektv. alapján az információs társadalommal összefüggő szolgáltatás nyújtójának a következő adatokat kell közzétennie:

- a szolgáltató neve,
- a szolgáltató székhelye, telephelye, ennek hiányában lakcíme,
- a szolgáltató elérhetőségére vonatkozó adatok, különösen az igénybe vevőkkel (azaz webáruházak esetén az ügyfelekkel, vásárlókkal) való kapcsolattartásra szolgáló, rendszeresen használt elektronikus levelezési címe,
- ha a szolgáltató létrejöttét vagy tevékenysége gyakorlásának megkezdését jogszabály nyilvántartásba való bejegyzéshez köti, a szolgáltatót a nyilvántartásba bejegyző bíróság vagy hatóság megnevezését, és a szolgáltató nyilvántartásba vételi számát,
- ha a szolgáltató tevékenységének gyakorlása jogszabály alapján engedélyköteles, ezt a tényt az engedélyező hatóság megnevezésével és elérhetőségi adataival, valamint az engedély számával együtt,
- ha a szolgáltató az általános forgalmi adó alanya, a szolgáltató adószáma
- a szabályozott szakmák gyakorlásának körében:
 - annak a szakmai érdek-képviselői szervnek (kamarának) a megnevezését, amelynek a szolgáltató akár kötelező előírás alapján, akár önkéntesen tagja;

⁷ Ektv. 2. § a) pontja

⁸ a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény

⁹ Ektv. 2. § b) *Elektronikus út*: elektronikus adatfeldolgozást, - tárolást, illetőleg - továbbítást végző vezetékess, rádiótechnikai, optikai vagy más elektromágneses eszközök alkalmazása;

¹⁰ Ektv. 4. §

- a természetes személy szolgáltató szakképzettségének, illetve szakmai, tudományos fokozatának, valamint annak a tagállamnak a megjelölését, ahol ezt a szakképzettséget, illetve fokozatot megszerezte;
- hivatkozást a szabályozott szakma gyakorlásának a szolgáltató letelepedési helye szerinti államban alkalmazandó szakmai szabályaira, és az azokhoz való hozzáférés módjára,
- a szolgáltató részére a tárhely szolgáltató székhelyét, telephelyét, az elérhetőségére vonatkozó adatokat, különösen a kapcsolattartásra szolgáló, rendszeresen használt elektronikus levelezési címét.

1.2.3. Adatkezelési előírások az Ektv. alapján

Az Ektv. az adatvédelmi előírásai között¹¹ felhatalmazza a szolgáltatót, hogy a szolgáltatás nyújtása céljából kezelheti azokat a személyes adatokat, amelyek a szolgáltatás nyújtásához technikailag elengedhetetlenek. Fontos, hogy a szolgáltatónak úgy kell megválasztania és úgy kell üzemeltetnie a szolgáltatás nyújtása során alkalmazott eszközöket (azaz ebben az esetben a webáruházat), hogy személyes adatok kezelésére csak akkor kerüljön sor, ha ez a szolgáltatás nyújtásához feltétlenül szükséges, fontos korlát az is, hogy ezeket az adatokat csak a szükséges mértékben és ideig kezelheti.

A szolgáltató a szolgáltatás igénybevételével kapcsolatos adatokat a szolgáltatástól eltérő célból – pl.: a szolgáltatás hatékonyságának növelése vagy a vevőnek címzett elektronikus hirdetés vagy más címzett tartalom eljuttatása, ill. piackutatás céljából – csak az adatkezelési cél előzetes meghatározása mellett, és csak az érintett erre irányuló felhatalmazása esetén kezelheti.

Ektv. azt is előírja¹², hogy a szolgáltató a szolgáltatás igénybevételével kapcsolatos személyes adatokat csak az adatkezelési cél előzetes meghatározása mellett használhatja fel. Az Ektv. kiemel néhány ilyen adatkezelési célt, azonban nem sorolja fel az összeset, azaz a felsorolás példálózó jellegű. Ilyen eltérő adatkezelési célnak számít többek között a szolgáltatás hatékonyságának növelése, az igénybe vevőnek (azaz a webáruházak ügyfeleinek) címzett elektronikus hirdetések (pl.: hírlevelek) vagy egyéb címzett tartalom eljuttatása, piackutatás céljából.

Az Ektv. fent ismertetett előírásai a gyakorlatban azt jelentik, hogy a webáruház adatkezelési tájékoztatójában, amelyet az Infotv. előírásainak megfelelően állítanak össze, az adatkezelési célok között külön meg kell határozni az Ektv. alapján a szolgáltatás nyújtásától eltérő adatkezeléseket is (pl.: hírlevél küldését, a honlap hatékonyságának növelése céljából végzett méréseket, ha az személyes adatok kezelésével is jár, viselkedés alapú marketinget), és a hozzájuk tartozó külön adatkezeléssel kapcsolatos konkrét tudnivalókról is tájékoztatni kell.

Az Ektv. alapján a webáruház üzemeltetőjének a szolgáltatás nyújtását megelőzően és a szolgáltatás nyújtása során is folyamatosan biztosítania kell, hogy a kötelező adatkezelések kivételével az érintett az adatkezelést bármikor megtilthassa.

Az érintettek hozzájárulása alapján kezelt személyes adatai nem kapcsolhatók össze az érintett azonosító adataival, és az érintettek hozzájárulása nélkül nem adhatók át harmadik személyeknek.

Törölni kell a szolgáltatás nyújtásához nélkülözhetetlen adatokat, ha a szerződés mégsem jön létre, illetve az megszűnik, továbbá a számlázást követően. Ez a törlési kötelezettség természetesen az egyéb jogszabályok által megőrizendő adatokra nem alkalmazható (azaz pl.: a számlákat a számviteli törvény előírásainak megfelelően továbbra is őrizni kell).

¹¹ Ektv. 13/A. §

¹² 13/A. § (4)

Törölni kell továbbá a szolgáltatás nyújtásához technikailag nem elengedhetetlen adatokat (pl.: hírlevél, marketing tevékenység céljából felvett adatokat), ha az adatkezelési cél megszűnt vagy a szolgáltatás igénybevevője így rendelkezik (pl.: leiratkozik a hírlevélről). Törvény eltérő rendelkezése hiányában az ilyen adatok törlését haladéktalanul el kell végezni.

A szolgáltatás nyújtása nem tehető függővé az igénybevevőnek a szolgáltatás nyújtásához nem elengedhetetlenül szükséges adatainak kezeléséhez való hozzájárulásától, amennyiben az adott szolgáltatás más szolgáltatótól nem vehető igénybe.¹³

A szolgáltatónak biztosítania kell, hogy a webáruház adatkezelési tájékoztatója a szolgáltatás igénybevétele előtt és az igénybevétel során bármikor megismerhető legyen a vásárlók számára. A tájékoztatóban részletesen fel kell tüntetni, hogy a szolgáltató milyen adatkezelési célokból milyen adatfajtákat kezel (webáruházak esetében ez lehet regisztráció, számlázás, szállítás stb.). Ez a rendelkezés vonatkozik mind a hozzájáruláson alapuló, mind pedig a kötelező adatkezelésekre is. A szolgáltató tájékoztatási kötelezettsége kiterjed a felhasználóval közvetlenül kapcsolatba nem hozható adatokra is (pl.: webservert üzemeltetése esetén és a cookie technológia alkalmazására is).

2. Az adatkezelés alapfogalmai

Az adatkezelés alapfogalmait az Infotv. határozza meg. Ahhoz, hogy az adatkezelés jogszerű legyen, szükséges bizonyos alapfogalmakat tisztázni.

2.1. Résztvevők az adatkezelésben

2.1.1. Személyes adat

Az Infotv. 3. § 2. pontja alapján egy személy neve, email címe, telefonszáma, lakcíme továbbá minden – akár közvetett módon - a személlyel kapcsolatba hozható információ személyes adatnak¹⁴, a személyes adatok bármilyen célú felhasználása (pl.: vásárlás lebonyolítása, hírlevélküldés) valamint az adatokon elvégzett bármely művelet pedig adatkezelésnek¹⁵ minősül.

2.1.2. Az érintett

Az adatkezelésben az érintett az, akinek az a természetes személy adatait kezelik.¹⁶

Webáruházak esetében érintett tipikusan a vásárló.

2.1.3. Az adatkezelő

Az adatkezelő az, aki az érintett adatait kezeli.¹⁷

¹³ Ektv. 13./A. § (8) Az információs társadalommal összefüggő szolgáltatás nyújtása nem tehető függővé az igénybe vevőnek valamely (1)-(3) bekezdésében nem említett célból történő adatkezeléshez való hozzájárulásától, amennyiben az adott szolgáltatás más szolgáltatótól nem vehető igénybe

¹⁴ Infotv. 3. § 2. *személyes adat*: az érintettel kapcsolatba hozható adat - különösen az érintett neve, azonosító jele, valamint egy vagy több fizikai, fiziológiai, mentális, gazdasági, kulturális vagy szociális azonosságára jellemző ismeret -, valamint az adatból levonható, az érintettre vonatkozó következtetés.

¹⁵ Infotv. 3. § 10. pontja: *adatkezelés* „ az alkalmazott eljárástól függetlenül az adaton végzett bármely művelet vagy a műveletek összessége, így különösen gyűjtése, felvétele, rögzítése, rendszerezése, tárolása, megváltoztatása, felhasználása, lekérdezése, továbbítása, nyilvánosságra hozatala, összehangolása vagy összekapcsolása, zárolása, törlése és megsemmisítése, valamint az adat további felhasználásának megakadályozása, fénykép-, hang- vagy képfelvétel készítése, valamint a személy azonosítására alkalmas fizikai jellemzők (pl. ujj- vagy tenyérimpró, DNS-minta, íriszkép) rögzítése.”

¹⁶ Infotv. 3. § 1. pontja: *érintett* „bármely meghatározott, személyes adat alapján azonosított vagy – közvetlenül vagy közvetve azonosítható személy.”

¹⁷ Infotv. 3. § 9. pontja: *adatkezelő* „a természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, aki vagy amely önállóan vagy másokkal együtt az adat kezelésének célját meghatározza, az

A webáruháznál tipikusan ilyen a webáruház üzemeltetője (tehát aki magát a szolgáltatást végzi).

2.1.4. Az adatfeldolgozó

Az adatfeldolgozó az adatkezelő megbízása alapján elvégzi az adatfeldolgozási műveleteket. A fő különbség az adatkezelő és az adatfeldolgozó között, hogy az adatfeldolgozó csak technikai műveleteket végez, de az adatok érdemi sorsába illetve az adatkezelésbe nincsen beleszólása (azokat ugyanis az adatkezelő határozza meg). Az adatfeldolgozóval az Infotv. alapján írásbeli szerződést kell kötni¹⁸.

Adatfeldolgozó lehet a webáruház működését támogató diszpécserszolgálat, a webáruház informatikai háttérét biztosító tárhelyszolgáltató, vagy futárszolgálat, amely az adatkezelőtől megkapja az áru kézbesítéséhez szükséges személyes adatokat (érintett neve, címe, telefonszáma), és ennek felhasználásával kiszállítja a terméket.

2.2. Az Infotv. alapelvei

Az alapfogalmak mellett szintén szükséges bizonyos, az Infotv. által meghatározott alapelveket tisztázni. Erre azért van szükség, mert ezeket az alapelveket az adatkezelés során folyamatosan alkalmazni kell.

2.2.1. A célhoz kötöttség elve

Az adatvédelem egyik legfontosabb követelménye a célhoz kötött adatkezelés elve¹⁹. A célhoz kötöttség elve alapján csak olyan személyes adat kezelhető, amely az adatkezelés céljának megvalósulásához elengedhetetlen, a cél elérésére alkalmas. A személyes adat csak a cél megvalósulásához szükséges mértékben és ideig kezelhető.

Ennek megfelelően az adatkezelés megkezdése előtt – már a rendszer megtervezésekor – az adatkezelőnek fel kell mérnie, hogy milyen személyes adatokat, milyen célból és mennyi ideig fog kezelni.

A célhoz kötöttség elve a gyakorlatban azt is jelenti, hogy az adatokat adatkezelési célonként kell felvenni. Ilyen adatkezelési cél lehet egy online regisztráció, a számlázási adatok (a webáruházban vásárlás / online szolgáltatás igénybevételekor), lakcím vagy szállítás cím megadása stb. Az adatokat csak a cél teljesüléséig, vagy jogszabály által előírt határidőig lehet kezelni, utána törölni kell²⁰. Törölni kell az adatokat akkor is, ha ezt az érintett kéri, és nem áll fenn a kötelező adatkezelés valamely esete (tehát törvény rendelkezése vagy törvény felhatalmazása alapján önkormányzat rendelete az adatmegőrzésre)²¹.

2.2.1.1. Gyakorlati példa a célhoz kötött adatkezelésre a webáruházak esetében

A webáruházaknál a célhoz kötött adatkezelés elve egy online regisztráció esetében például úgy valósul meg, hogy a regisztráció címén csak azokat az adatokat lehet kezelni, amelyek az online regisztráció létrejöttéhez feltétlenül szükségesek (pl.: felhasználónév, email cím, jelszó). Az online regisztráció esetében minden olyan személyes adat, amelyeket ezen túl – a regisztrációhoz kötelezően megadandó adatként - gyűjtenek be, meghaladja a célhoz kötöttség elvét, így minden további begyűjtött személyes adat esetében szükséges egy jogszerű további adatkezelési cél meghatározása.

adatkezelésre (beleértve a felhasznált eszközt) vonatkozó döntéseket meghozza és végrehajtja, vagy az adatfeldolgozóval végrehajtatja.”

¹⁸ Infotv. 10. § (4).

¹⁹ Infotv. 4. § (2) bekezdés

²⁰ Infotv. 17. § (2) bekezdés d) pont

²¹ Infotv. 17. § (2) bekezdés c) pont

Ugyanez vonatkozik a webáruházban való vásárláskor bekért adatokra is. A célhoz kötött adatkezelés elve alapján szükséges bekérni a vásárláshoz szükséges személyes adatokat (név, elérhetőségi adatok, számlázási és szállítási adatok). A futárszolgáltatásnak viszont csak a szállítási adatokra van szüksége, így a célhoz kötött adatkezelés elve alapján feleslegesen kezeli pl.: készpénzes utánvétel vásárlás esetén az érintett bankszámla adatait.

Szükséges továbbá az is, hogy a személyes adat kezelése ennek a meghatározott célnak a megvalósulásához elengedhetetlen legyen (pl.: a házhozszállítás esetében a lakcím felvétele). Az olyan adatok esetében, amelyeket nem kötelező megadni, az érintett hozzájárulása az adatkezelés jogalapja.

A célhoz kötöttség elve alapján a webáruházak esetében vásárlás során elkérhető a név, cím, telefonszám, email cím, számlázási és szállítási adatok – azaz azok az adatok, amelyek a vásárlás lebonyolításához valóban szükségesek. Ha azonban ezeken a személyes adatokon túl további személyes adatokat akarnak jogszerűen kezelni, vagy a webáruház működésétől eltérő célra kívánják a begyűjtött adatokat felhasználni (például hírlevélküldéshez, hatékonyság növeléshez), akkor minden esetben meg kell jelölni azt a további adatkezelési célt, amely miatt a további adatok megadását kéri, illetve amelyre az adatokat használni kívánják. A nem kötelezően megadandó adatok kezeléséhez az érintett hozzájárulása szükséges.

2.2.2. Adatminőség elve

Az adatminőség elve az adatok pontos, teljes és naprakész kezelésének és a tisztességes, törvényes adatkezelés követelményét foglalja magába.

2.2.2.1. Tisztességes adatkezelés elve

A tisztességes adatkezelés elve²² alapján az adatok felvételének és kezelésének tisztességesnek és törvényesnek kell lennie. Az adatok kezelésének nem csak formálisan kell a jogszabályi előírásoknak megfelelnie (törvényesség követelménye), hanem az adatkezelés egészének tisztességesnek, átláthatónak kell lennie. Nem lehet a személyes adatokat megtévesztően kicsalni az érintettektől.

Típusos példa a tisztességtelen adatkezelésre, ha a webáruházban regisztráltak a vásárlást követően hírlevelet kapnak annak ellenére, hogy az adatkezelő hírlevél szolgáltatására nem iratkoztak fel. Ebben az esetben ugyanis a vásárlás céljára megadott adatokat nem arra a célra használják fel, mint amire azokat az érintett megadta (természetesen ebben az esetben az adatkezelés jogalapja is problémás).

2.2.2.2. A pontos, teljes és naprakész adatok kezelésének követelménye

Az adatkezelés során biztosítani kell az adatok pontosságát, teljességét és – ha az adatkezelés céljára tekintettel szükséges – naprakészességét. A személyes adatok esetében az adatrögzítés pontossága fontos főleg a személyazonosító és a kapcsolati adatok esetében.

A pontos adatok kezelésének követelménye mind az adatkezelőnek, mind pedig az érintettnek egyaránt érdeke.

Érdemes az adatkezelési tájékoztatóban felhívni az érintettek figyelmét arra is, hogy az adatok naprakészségében működjenek közre. Az adatkezelők ugyanis jogszerűen nem tudhatnak arról, hogy az érintett például elköltözött, és az eredeti regisztrációjához képest megváltoztatott a kézbesítési címe. Ha az érintett a már korábban megadott kézbesítési cím változását nem jelezte egy további rendelésnél, az adatkezelő webáruház a téves címre postázza ki a megrendelt árut. Ebben az esetben

²² Infotv. 4. § (1) bekezdése

az érintett magatartása miatt sérül az adatminőség elve, azonban adott esetben jogvita is keletkezhet abból, hogy ki viseli a téves postázás költségeit.

2.3. Az adatkezelés jogalapja

Személyes adatot csak megfelelő joggal lehet kezelni. Az Infotv.-nek megfelelően²³ személyes adat kezelésére az érintett hozzájárulása, vagy kötelező adatkezelés alapján van lehetőség.

2.3.1. Adatkezelés hozzájárulás alapján

A webáruházak működtetése során végzett adatkezelések esetében az esetek döntő többségében az adatkezelés alapja az érintettek (azaz a vásárlók, felhasználók) hozzájárulása. Az Infotv.²⁴ alapján a hozzájárulás az érintett akaratának önkéntes és határozott kinyilvánítása, amely megfelelő tájékoztatáson alapul, és amellyel félreérthetetlen beleegyezését adja a rá vonatkozó személyes adatok kezeléséhez.

Az Infotv. előírásai és a Hatóság következetes gyakorlata alapján, a hozzájárulás érvényességéhez a fenti definíciójában meghatározott feltételeknek (önkéntesség, határozottság, megfelelő tájékoztatás, félreérthetlenség) meg kell felelni. Ha a hozzájárulás valamelyik feltételnek nem felel meg, akkor a hozzájárulás érvényessége megkérdőjelezhető, és ez gyakorlatilag az adatkezelés jogalapját is megkérdőjelezi.

Személyes adatok esetében a hozzájáruláshoz írásbeli forma általában nem szükséges²⁵, megadható ráutaló magatartással is (például checkbox kipipálásáva). Az Infotv. alapján ugyanakkor az adatkezelőnek kell azt bizonyítania, hogy az érintett a hozzájárulását valóban megadta.

Célszerű ezért a weboldalak informatikai rendszerét úgy kialakítani, hogy minden esetben utólag is igazolható, rekonstruálható legyen az, hogy az érintett az adatkezelésre vonatkozó hozzájárulását valóban megadta. Ez azért is érdeke az adatkezelőnek, mert adott esetben ezzel számos későbbi jogvitát előzhet meg.

2.3.1.1. A hozzájárulás érvényességi feltételei

2.3.1.1.1. A hozzájárulás önkéntessége

A hozzájárulás akkor önkéntes, ha az érintettnek valódi választási lehetősége van, azaz szabadon dönthet arról, hogy az adatkezeléshez megadja-e a hozzájárulását vagy sem. Ha az adatkezelés létrejöttét egy szolgáltatás igénybevételétől teszik függővé (pl.: a webáruházban történő vásárláshoz az érintett egyúttal elfogadja azt is, hogy ezentúl hírlevelet kap), akkor ez a valódi választási lehetőség már nem áll fenn.

2.3.1.1.2. Határozottság, félreérthetlenség

Az Infotv. alapján személyes adatok kezeléséhez adott hozzájárulásnak határozottnak és félreérthetetlennek kell lennie.

²³ Infotv. 5. § (1) „Személyes adat akkor kezelhető, ha

a) ahhoz az érintett hozzájárul, vagy

b) azt törvény vagy - törvény felhatalmazása alapján, az abban meghatározott körben - helyi önkormányzat rendelete közérdeken alapuló célból elrendeli (a továbbiakban: kötelező adatkezelés).”

²⁴ Infotv. 3. § 7. hozzájárulás: az érintett akaratának önkéntes és határozott kinyilvánítása, amely megfelelő tájékoztatáson alapul, és amellyel félreérthetetlen beleegyezését adja a rá vonatkozó személyes adat - teljes körű vagy egyes műveletekre kiterjedő - kezeléséhez;

²⁵Írásbeli forma csak a különleges adatokkal kapcsolatos adatkezelések esetében szükséges, azonban a webáruházak jellemzően ilyen adatot nem kezelnek, így a jelen tájékoztató ezt az esetet nem tárgyalja.

Az érintett akaratának határozott és félreérthetetlen kinyilvánítása azt jelenti, hogy az adatkezelőnek olyan rendszert kell kialakítania, amelyben az érintett az adatkezelésre vonatkozó hozzájárulását aktív, tevőleges magatartással tudja kinyilvánítani, továbbá azt is, hogy teljesen egyértelmű legyen, hogy az érintett hozzájárulásában az adatkezelő adatkezelésre vonatkozó nyilatkozatát, illetve tájékoztatását fogadja el.

Erre jól bevált példa egy checkbox kipipálása vagy egy megerősítő emailben elhelyezett linkre való kattintás hiszen ez az érintettet egy aktív, tevőleges magatartásra készíti. A checkbox kipipálása ráutaló magatartásnak minősül.

A határozott és félreérthetetlen hozzájárulás esetében fontos kiemelni, hogy általános hozzájárulás (tehát, amikor az érintett az adatkezelő adatkezelési tevékenységéhez általában járul hozzá) azért nem fogadható el, mert az nem tartalmazza az adatkezelés pontos célját vagy céljait és így az érintett gyakorlatilag nem tudja, hogy mihez is járul hozzá, így az félreérthető lehet. Annak érdekében, hogy a hozzájárulás határozott és félreérthetetlen legyen, az adatkezeléssel kapcsolatos tájékoztatásnak, valamint a hozzájárulás szövegének érthetőnek kell lennie, egyértelműen és pontosan utalnia kell az adatkezelés hatókörére és következményeire.

A hozzájárulás alkalmazási köre tehát korlátozott, az adatokat csak a begyűjtéskor meghatározott célra lehet felhasználni (például a regisztráció során megadott email címet nem lehet felhasználni direkt marketing céljára).

Fontos az is, hogy az érintett számára egyértelmű legyen a hozzájárulás megadásánál az adatkezelő milyen tájékoztatását veszi tudomásul.

A hozzájárulásnál határozottságánál fontos kiemelni, hogy az egy célhoz rendelt hozzájárulás, ami azt jelenti, hogy az érintett által megadott adatok csak arra az adatkezelési célra használhatók fel, amelyre a hozzájárulást az érintett megadta, egyéb adatkezelési célra nem. Egy webáruházban történő vásárlás esetén tehát nem lehet az érintettek adatait előzetes hozzájárulásuk nélkül további adatkezelési célokra felhasználni.

A webáruházak kialakításánál arra is figyelni kell, hogy amikor az érintett megadja az adatkezeléshez a hozzájárulását (tehát pl.: kipipálja a checkboxot, vagy rákattint a visszaigazoló emailben elhelyezett linkre), akkor egyértelmű legyen számára, hogy az adatkezelés milyen feltételekkel zajlik.

Webáruházak esetében tipikus hiba, hogy ugyan a hozzájárulás megadásához megvan a checkbox és az adatkezelő azt is feltünteti, hogy a checkbox kipipálásával az érintett megadja a hozzájárulását az adatkezeléshez, azonban nincsen belinkelve az adatkezeléssel kapcsolatos tájékoztató, így viszont már nem egyértelmű, hogy az érintett tulajdonképpen mihez is adja a hozzájárulását és a hozzájárulás érvényessége innentől megkérdőjelezhető.

Ennek megfelelően a checkboxnál legyen például belinkelve a vonatkozó adatkezelési tájékoztató, így azt az érintett a hozzájárulás megadásánál elolvashatja, és ennek tudatában hozhatja meg a döntését arról, hogy az adatkezeléshez hozzájárul-e.

Az adatkezeléshez való hozzájárulás ugyanis akkor válik félreérthetlenné, ha egyértelmű, hogy az érintett pontosan milyen tájékoztatás alapján adta azt meg.

Lényeges ugyanakkor az is, hogy az érintett adatkezelésre vonatkozó hozzájárulása kizárólag azokat az adatkezelési célokat érinti, amelyekről őt tájékoztatták. Ha az adatkezelő olyan adatkezelési gyakorlatot folytat, amelyről az érintettet nem tájékoztatta, akkor arra az adatkezelő által adott hozzájárulás nem terjed ki.

2.3.1.1.2.1. Az előre kipipált checkbox

A Hatóság gyakorlata alapján az előre kipipált checkbox nem felel meg a határozottság és félreérthetlenség követelményének, tekintettel arra, hogy előfordulhat, hogy az érintett az adatai megadásakor nem veszi észre a már kipipált checkboxot, és így egy olyan nyilatkozatot tesz, amelyet nem biztos, hogy meg akart volna tenni. Hasonlóan problémás, és a Hatóság gyakorlatában már előfordult, hogy ugyan nincs kipipálva a checkbox, azonban a regisztráció elküldésekor a rendszer automatikusan kipipálja azt.

Szintén problémákat vetnek fel az olyan – a Hatóság gyakorlatában előfordult esetek is – amikor a checkbox ugyan nincsen kipipálva, azonban a hozzá fűzött szöveg alapján, amennyiben az érintett nem járul hozzá az adatkezeléshez, akkor kell kipipálnia („nem járulok hozzá az adataim kezeléséhez /hírlevél küldéséhez”).

2.3.1.1.3. Tájékoztatás

Az Infotv. alapján a hozzájárulás megfelelő tájékoztatáson alapul. Ennek megfelelően az érintettet adatai kezeléséhez való hozzájárulásának megadása előtt, minden esetben szükséges tájékoztatni arról, hogy az adataival konkrétan mi fog történni.

Az a tájékoztatás megfelelő, amely alapján az adatkezelés érintettjei ténylegesen megismerhetik azt, hogy az adatkezelő hogyan fogja kezelni a személyes adataikat. Az adatkezeléssel kapcsolatos tájékoztatásban nem elegendő az Infotv. vonatkozó rendelkezéseit kivonatolni, mert az Infotv. csak általános előírásokat tartalmaz, amelyet az adatkezelésekre minden esetben alkalmazni kell. Az ilyen tájékoztatókból így pontosan azok a konkrétumok nem derülnek ki (tehát például az adatkezelés valós célja, adatok tárolásának helye, ideje, hogy ki fér hozzá az adatokhoz), amelyek alapján az érintett valóban megértené, hogy a személyes adataival mi fog történni, és amelyek alapján valóban tájékozottan hozhatná meg az adatai kezelésével kapcsolatos döntését. A tájékoztatási kötelezettségről bővebb információ a 2.5 pontban található.

2.3.1.2. Az érintett adatainak megadása más személy által

A hozzájárulás esetében fontos kiemelni, hogy a hozzájárulás egy olyan jognyilatkozat, amelyet csak az adatkezelés érintettje személyesen tehet meg. Ez azt jelenti, hogy minden érintett csak a saját adatai vonatkozásában adhat a kezelésükre vonatkozó hozzájárulást, további személyek esetében nem.

Ennek megfelelően problémás lehet az a gyakorlat, amikor egy weboldal felhasználói más személyek adatait adják meg azok hozzájárulása nélkül például hírlevelek küldéséhez.

Maga a gyakorlat önmagában nem feltétlenül sérti az Infotv. előírásait. Előfordulhat olyan eset, amikor az adatkezelő olyan szolgáltatást kíván nyújtani, amelynek keretében lehetőség van arra, hogy a webáruházban vásárló személyek, más személyek személyes adatait is megadassák, ugyanakkor ilyen esetekben ajánlott az adatkezeléssel kapcsolatos tájékoztatóban erre kitérni, továbbá azokra a következményekre is, ha az adatok megadója a további személyek adatait jogosulatlanul adja meg az adatkezelőnek (azaz a webáruház üzemeltetőjének). A Hatóság részletesen foglalkozott a kérdéssel és állásfoglalást is kibocsátott, amely a http://naih.hu/files/Adatved_allasfoglalas_harmadik-szemelyek-adatkezelese.pdf linken érhető el.

2.3.1.2.1. „Ajánlom ismerősömnek” megoldások

Webáruházak, illetve más honlapok is gyakran használják, az ún. „Ajánlom ismerősömnek” lehetőséget. Ezekben az esetekben adatkezelő által biztosított felületen (azaz jelen esetben a webáruház felületén) harmadik személyek megadhatják az érintettek email címét (illetve más személyes adatát például a nevét), amely felhasználásával a rendszer reklám célú üzenetet küld a

címzett érintett számára (azaz az érintett figyelmébe ajánl egy terméket, vagy magát a webáruházat). Ezek a megoldások mind reklámjogi, mind pedig adatvédelmi szempontból aggályosak.

2.3.2. Kötelező adatkezelés

Az Infotv. alapján²⁶ az adatok akkor is kezelhetők, ha az törvény, vagy – törvény felhatalmazása alapján, az abban meghatározott körben – helyi önkormányzati rendelete közérdeken alapuló célból elrendeli. A kötelező adatkezelés alá eső adatokat csak az adatkezelést elrendelő jogszabály által meghatározott mértékben és ideig lehet tárolni illetve felhasználni (ha az adatkezelő ezen túlmenően kívánja ezeket az adatokat kezelni, akkor már az érintett hozzájárulása szükséges). A kötelező adatkezelések esetében is tájékoztatni kell az érintetteket az adatkezelés részleteiről.

Webáruházak esetében jellemzően ilyen kötelező adatkezelés például a kibocsátott számlák számviteli törvény által meghatározott ideig tartó őrzése.

2.4. Az érintett jogai

Az Infotv.²⁷ meghatározza azt, hogy az érintettnek milyen jogai vannak az adatkezelővel szemben. Az érintett joggyakorlásának részletesebb szabályairól az Infotv. 15-19. §-ai rendelkeznek.

Az érintett tájékoztatást kérhet a személyes adatai kezeléséről, kérheti személyes adatai helyesbítését, valamint kérheti a személyes adatainak – a kötelező adatkezelés kivételével – törlését vagy zárolását.

2.4.1. Az érintett adatai kezelésével kapcsolatos tájékoztatás iránti kérelme

A vásárló – aki egyben az adatkezelés érintettje is – tájékoztatást kérhet az személyes adatai kezeléséről az adatkezelőtől²⁸. A vásárló vonatkozó kérése esetén, az adatkezelőnek tájékoztatást kell adnia arról²⁹, hogy milyen személyes adatokat milyen célból, mennyi ideig kezel a vásárlóval kapcsolatban, továbbította-e azokat, (ha igen, akkor milyen adatokat, kinek, milyen jogalapon stb) illetve, hogy az adatkezelés során igénybe vesz-e adatfeldolgozót.

Ha az érintett a kezelt személyes adatai vonatkozásában tájékoztatást kért, az adatkezelőnek nem azt kell megjelölnie, hogy milyen adatkategóriát kezel az érintettől, hanem konkrétan meg kell adnia azt a személyes adatot, amit kezel.

Ez azt jelenti tehát, hogy nem elegendő pusztán arról tájékoztatni az érintettet, hogy nevét és e-mail címét kezeli az adatkezelő, hanem a tájékoztatásnak az érintett konkrét személyes adataira kell vonatkoznia, azaz például „Önnel összefüggésben a Gipsz Jakab nevet és a gipsz.jakab@e-mail.hu címet kezeljük. Személyes adatait a 2016. január 1-jei regisztrációja alapján marketing célból a hozzájárulása visszavonásáig kezeljük.”.

2.4.2. Az adatok helyesbítése

Az érintett kérheti³⁰, hogy az adatkezelő helyesbítse a valóságnak nem megfelelő személyes adatait.

2.4.3. Az adatok törlése, zárolása, tiltakozás a személyes adatok kezelése ellen

A személyes adatot törölni kell³¹, ha annak kezelése jogellenes, vagy az érintett ezt kéri (és nem áll fenn a kötelező adatkezelés valamely esete), az hiányos vagy téves és az állapot nem orvosolható, az

²⁶ Infotv. 5. § (1) bekezdés b) pontja

²⁷ Infotv. 14. §

²⁸ Infotv. 14. § a) pontja, valamint a 15. § (1) bekezdése

²⁹ Infotv. 15. § (1) bekezdése

³⁰ Infotv. 17. § (1) bekezdése

³¹ Infotv. 17. § (2) bekezdése

adatkezelés célja megszűnt vagy a tárolásnak a törvényben meghatározott határideje lejárt, illetve ha a személyes adat törlését bíróság vagy a Hatóság elrendelte.

A törlésre irányuló kérelmet az érintettnek nem kell indokolnia, az Infotv. ilyen kötelezettséget nem ír elő.

Olyan esetekben, amikor a rendelkezésre álló információk alapján feltételezhető, hogy a törlés sértené az érintett jogos érdekeit (pl.: nyilvánosságra hozott személyes adat jogi sorsa vitatott – azaz az adatkezelő szerint szerepelhet a honlapon, de az érintett vitatja), vagy az érintett ezt kéri, lehetőség van arra, hogy az adatot ne töröljék, hanem csak zárolják.

2.4.4. Tájékoztatás az érintett jogaival kapcsolatosan

Az érintett bármely – az adatai kezelésére vonatkozó – kérése esetén az adatkezelőnek a lehető legrövidebb idő alatt, de legkésőbb a kérelem benyújtásától számított 25 napon belül reagálnia kell, és közérthető formában, erre vonatkozó kérés esetén írásban tájékoztatnia kell az érintettet a meghozott intézkedésekről.

A tájékoztatás a formájától függetlenül ingyenes³² kivéve, ha az érintett a folyó évben ugyanarra az adatkörre egyszer már kért tájékoztatást. Csak ebben az esetben állapíthat meg az adatkezelő költségtérítést. Az érintettet nem csak az adatai kezeléséről, hanem a már megtörtént zárolásról, illetve törlésről is tájékoztatni kell.

Abban az esetben, ha az adatkezelő valamilyen oknál fogva nem teljesíti az érintett kérését, írásban tájékoztatást kell adnia, hogy a törlési, helyesbítési vagy zárolási kérelmet milyen okkal utasította el. Ebben a tájékoztatásban a bírósági jogorvoslat, továbbá a Hatósághoz fordulás lehetőségéről is tájékoztatni kell az érintettet.

Ha az adatkezelő az érintett helyesbítési, zárolási vagy törlési kérelmét nem teljesíti, ezt a tájékoztatást a kérelem kézhezvételétől számított 25 napon belül írásban, vagy – az érintett hozzájárulása esetén – elektronikus úton kell megadnia.

Megjegyzendő, hogy az adatok törlésére vonatkozó kérelmet viszonylag szűk körben lehet megtagadni. Webáruházak esetében az adatkezelők a személyes adatok törlése iránti kérelmet alapvetően a kötelező adatkezelések eseteiben tagadhatják meg (például a számviteli törvény alapján a számlamegőrzési kötelezettség ok lehet a törlés megtagadására).

2.5. Az adatkezeléssel kapcsolatos tájékoztatási kötelezettség

Az Infotv. alapján³³ az adatkezelés megkezdése előtt az érintetteket részletesen tájékoztatni kell az adatkezelés körülményeiről. Az Infotv. tájékoztatásra vonatkozó előírásai mellett az Ektv.³⁴ is tartalmaz tájékoztatási kötelezettségre vonatkozó előírásokat, amelyek már ismertetésre kerültek a jelen tájékoztató 1.2.2 pontjában.

Fontos megérteni, hogy a két tájékoztatási kötelezettség nem azonos. A különbség az Ektv. és az Infotv. által előírt tájékoztatási kötelezettség között az, hogy az Ektv. szabályai minden információs társadalommal összefüggő szolgáltatást nyújtó szolgáltatóra vonatkoznak, függetlenül attól, hogy tevékenységük együtt jár-e személyes adatok kezelésével. Ezzel szemben az Infotv. által szabályozott tájékoztatási kötelezettség csak akkor áll fenn, ha személyes adatok kezelésére is sor kerül.

³² Infotv. 15. § (5) bekezdése

³³ Infotv. 20. §

³⁴ Ektv. 4. §

2.5.1. Az érintettek előzetes tájékoztatása

Az adatkezelést megelőző tájékoztatás részletes kérdéseiről a Hatóság 2015. októberében ajánlást bocsátott ki, amely megtalálható a <http://naih.hu/files/tajekoztato-ajanlas-v-2015-10-09.pdf> linken. Ebben az ajánlásban a Hatóság részletesen foglalkozott azzal, hogy az adatkezelők hogyan állítsák össze az adatkezelésükkel kapcsolatos tájékoztatásukat.

Tekintettel a Hatóság ajánlására, a jelen tájékoztató az adatkezeléssel kapcsolatos tájékoztatás követelményeire csak szűk körben, a webáruházakra specializáltan terjed ki.

2.5.1.1. Az Infotv. adatkezeléssel kapcsolatos tájékoztatásra vonatkozó előírása

Az Infotv. 20. § alapján az adatkezelés megkezdése előtt az érintettet egyértelműen és részletesen tájékoztatni kell az adatkezeléssel kapcsolatos minden tényről. Az Infotv. 20. § (2)³⁵ bekezdésében megtalálható néhány alapvető szempont, amelyet a tájékoztatónak tartalmaznia kell, azonban ez a felsorolás példálózó jellegű, ami azt jelenti, hogy nem csak ezekről a szempontokról kell tájékoztatást adni, hanem minden olyan tényről, amely az adatkezelést érdemben befolyásolja.

Az adatkezelési tájékoztatóval kapcsolatosan fontos kiemelni azt is, hogy annak célja az adatkezelés érintettjeinek tájékoztatása. Ez azt jelenti, hogy az adatkezelési tájékoztatónak nem az Infotv. szövegét kell szó szerint tartalmaznia, hanem azt, hogy az Infotv. előírásai hogyan is valósulnak meg az adatkezelő gyakorlatában. Az adatkezelési tájékoztatóban nem általánosságokat kell bemutatni, hanem az adatkezelő valós adatkezelési gyakorlatát.

2.5.1.2. A tájékoztatóval kapcsolatos technikai ajánlások

Az adatkezelési tájékoztatót ajánlott a honlapon úgy elhelyezni, hogy az mindenhol könnyen elérhető legyen (pl.: a honlap „fejléce” vagy „lábléce”). Abban az esetben, ha az adatkezelési tájékoztató mégsem érhető el mindenhol, akkor az legalább a weboldal főoldaláról és azokon az aloldalakon legyen elérhető, ahol az érintett az adatkezeléssel kapcsolatos hozzájárulását megadja. Fontos, hogy a tájékoztató közérthetően legyen megfogalmazva, lehetőleg úgy, hogy az adatkezelés célközönsége valóban értse azt, amit az adatkezelő az adatok kezelésével kapcsolatosan közölni kíván.

Az Infotv. rendelkezéseiből fakadó követelmény továbbá, hogy az adatkezelési tájékoztatónak a személyes adatok felvételekor az érintettek számára rendelkezésre kell állnia, lehetőséget kell biztosítani annak megismerésére. Ez a webáruházak esetében azt is jelenti, hogy regisztrációkor illetve az adatok felvételekor az adatkezeléssel kapcsolatos hozzájárulás megadásánál érdemes a tájékoztatót közvetlenül elérhetővé tenni.

Jó gyakorlat például, ha az adatkezeléshez való hozzájárulás egy checkbox kipipálásával történik, akkor a checkbox elé helyezett szövegbe ágyaznak egy linket, amely közvetlenül az adatkezelési tájékoztatóra mutat. Így ugyanis az érintett minden kétséget kizáróan tájékozottan járulhat hozzá az adatkezeléshez.

Emellett a tájékoztatót a legfontosabb adatkezelési lépések mindegyikénél érdemes megismerhetővé tenni (például egy regisztráció esetében a regisztráció előtt, a regisztráció folyamatánál, stb.).

³⁵ Infotv. 20. § (2) Az érintettet az adatkezelés megkezdése előtt egyértelműen és részletesen tájékoztatni kell az adatai kezelésével kapcsolatos minden tényről, így különösen az adatkezelés céljáról és jogalapjáról, az adatkezelésre és az adatfeldolgozásra jogosult személyéről, az adatkezelés időtartamáról, arról, ha az érintett személyes adatait az adatkezelő a 6. § (5) bekezdése alapján kezeli, illetve arról, hogy kik ismerhetik meg az adatokat. A tájékoztatásnak ki kell terjednie az érintett adatkezeléssel kapcsolatos jogaira és jogorvoslati lehetőségeire is.

3. A sütik (cookie-k) alkalmazása

Ez elmúlt időszakban megfigyelhető, hogy egyre több honlap és webáruház üzemeltetője igyekszik felvilágosítást nyújtani az általuk használt sütikről³⁶. A tájékoztatás tartalma, szövege, illetve a sütik elfogadásának menetére különböző gyakorlat alakult ki az egyes honlapüzemeltetők esetében. Az egységes gyakorlat hiánya azonban jelentős hatással lehetnek a felhasználók információs önrendelkezési jogára, hiszen ebből fakadóan nem biztos, hogy valamennyi honlapüzemeltető biztosítja az adatvédelem megfelelő szintjét. A Hatóság ezért a tájékoztatóban igyekszik bemutatni a sütik alkalmazásával összefüggésben az alapvető követelményeket.

3.1. A sütikre vonatkozó követelmények jogi háttere

A sütik alkalmazásával összefüggésben a Hatóság irányadónak tekinti az Adatvédelmi Irányelv³⁷ 29. cikke szerint létrehozott Adatvédelmi Munkacsoport³⁸ a sütikhez való hozzájárulás alóli mentességről szóló 2012/4. számú véleményében³⁹ (a továbbiakban: 2012/4. számú vélemény) foglaltakat.

A sütik tipizálásához megfelelő iránymutatást jelenthet a 2012/4. számú véleményben szereplő csoportosítás. A Vélemény alapján nem szükséges beszerezni a hozzájárulást az alábbi süti típusokhoz (hanem ezek alkalmazásáról elegendő csak tájékoztatást nyújtani):

- a felhasználó által rögzített adatokat tároló sütik („user-input cookies”),
- hitelesítési munkamenet-süti („authentication cookies”),
- felhasználóközpontú biztonsági süti („user centric security cookies”),
- multimédia-lejátszó munkamenet-süti („multimedia player session cookie”),
- terheléskiegyenlítő munkamenet-süti („load balancing session cookies”),
- a felhasználói felület testreszabását segítő munkamenet-süti („user interface customization cookies”).

A 2012/4. számú vélemény alapvetően a 2002/58/EK irányelv 5. cikk (3) bekezdésében szereplő két kivételszabályra épül, amelyek lehetőséget biztosítanak a honlap üzemeltetője számára, hogy bizonyos sütik alkalmazásához nem kell beszereznie a felhasználók hozzájárulását, csak tájékoztatnia kell őket ezek használatáról. A Munkacsoport a Véleményben részletesen bemutatja a kivételszabályok alá tartozó sütik főbb csoportjait, illetve azokat a sütiket is, amelyek esetében a honlapüzemeltetőnek be kell szereznie a felhasználók hozzájárulását.

A 2002/58/EK irányelvvel kapcsolatban érdemes kiemelni, hogy az Európai Bizottság 2017. januárjában benyújtotta az irányelvet felváltó elektronikus hírközlési adatvédelmi rendelet tervezetét. A jogszabályjavaslat többek között a cookie-k kérdését egységes szinten rendezi az Unióban, és az általános adatvédelmi rendelethez hasonlóan várhatóan 2018. május 25-én lép hatályba. Erre tekintettel a tájékoztató ezen része e rendelet hatályba lépéséig igyekszik támpontot nyújtani a webáruházak üzemeltetői számára.

³⁶ A tájékoztató az angol „cookie” kifejezés helyett annak a magyar nyelvben általánosan elfogadott fordítását, a „süti” szót használja.

³⁷ Az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló 95/46/EK irányelv.

³⁸ Az Adatvédelmi munkacsoport az adatvédelemmel, valamint a magánélet védelmével kapcsolatos kérdésekkel foglalkozó független európai tanácsadó szerv. A Munkacsoportnak az uniós joggal kapcsolatos véleménye alapjául szolgál valamennyi tagállam nemzeti jogszabályainak értelmezéséhez.

³⁹ WP 194, http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2012/wp194_hu.pdf

3.2. A webáruház üzemeltetője által alkalmazott sütik feltérképezése

Mindenekelőtt a webáruházak üzemeltetőinek fel kell térképezniük, milyen sütiket is alkalmaznak, hogy melyek esetében szükséges a felhasználó hozzájárulása, és mely sütiket alkalmazhatják a felhasználó hozzájárulása nélkül.

A webáruház üzemeltetőinek önállóan, harmadik személyektől függetlenül kell teljesítenie a sütikre vonatkozó követelményeket. Nem hivatkozhatnak arra, hogy az általuk alkalmazott vagy a honlapjuk látogatásán keresztül a felhasználó eszközén elhelyezett sütik nem is számukra, hanem harmadik személyek számára gyűjtenek adatokat. A webáruházak nem alkalmazhatnak vagy nem engedélyezhetnek a honlapjukon olyan sütiket, amelynek nyomán harmadik személyek a felhasználó hozzájárulása nélkül adatot gyűjthetnek. A webáruházaknak emellett kiemelt figyelmet kell fordítaniuk az ún. social plug-in modulok alkalmazására, így különösen arra, hogy azokon keresztül a közösségi oldalak elhelyeznek-e olyan sütiket, amelyek alkalmasak a felhasználók tevékenységének nyomon követésére, vagy más módon adatot gyűjtenek-e a felhasználókról.⁴⁰

Mindezek alapján a webáruházak üzemeltetői csak olyan sütiket alkalmazhatnak, amelyekről egyértelműen meg tudják állapítani, hogy a webáruházak milyen adatokat kezelnek a sütin keresztül, illetve milyen célból és mely harmadik személyek számára gyűjtenek adatokat. Amennyiben a webáruház nincs pontosan tisztában valamely süti alkalmazásával együtt járó adatgyűjtéssel, akkor nem alkalmazhatja az adott sütit a honlapján.

3.3. A sütik esetében az előzetes tájékoztatásra vonatkozó követelmények

A sütik két fő kategóriájának közös vonása, hogy a sütik alkalmazásáról előzetesen tájékoztatni kell a felhasználókat. Az előzetes tájékoztatás alapvető követelményeit a Hatóság már említett ajánlása tartalmazza, amelyben a Hatóság meghatározta azokat az alapvető követelményeket és szempontokat, amelyekre figyelemmel kell lennie a webáruház üzemeltetőjének a tájékoztató elkészítése során.

A sütikkel kapcsolatos előzetes tájékoztatás esetében tekintettel kell lenni bizonyos speciális tájékoztatási kötelezettségekre. A webáruház üzemeltetőjének az általa alkalmazott sütikkel kapcsolatban a tájékoztatóban:

- meg kell jelölni a süti nevét, amelyen keresztül a felhasználók a böngészőjükben azonosítani tudják a honlap üzemeltetője vagy a harmadik személy által alkalmazott sütiket,
- minden egyes süti esetében külön-külön ki kell fejteni, hogy milyen adatokhoz is férnek hozzá, illetve meg kell jelölni azt is, hogy mi a süti élettartama,
- a honlap üzemeltetőjének rövid, közérthető tájékoztatást kell nyújtania a süti funkciójáról, hogy az adott süti miért szükséges a webáruház számára vagy milyen funkciót nyújt a felhasználó részére.

A sütikre vonatkozó tájékoztatóban a Hatóság azt javasolja, hogy a webáruházak tüntessék fel azt a linket, amelyen keresztül a felhasználók megismerhetik, hogy a leggyakrabban használt böngészők esetében (Mozilla Firefox, Google Chrome, Internet Explorer) hogyan találják meg a sütik kezelésére vonatkozó menüpontot, funkciót.⁴¹

⁴⁰ Ezzel összefüggésben érdemes kiemelni, hogy 2016 márciusban egy német bíróság megállapította, hogy egy német webáruház üzemeltetője megsértette a német adatvédelmi törvény rendelkezéseit, mivel a webáruház attól függetlenül gyűjtött és továbbított adatokat a Facebook számára, hogy a felhasználók használták-e a „like” gombot vagy sem. A német bíróság ítéletéről több hírportál is beszámolt, így például a Reuters hírügynökség is az alábbi cikkében: <http://www.reuters.com/article/us-facebook-like-germany-idUSKCNOWB1OI>.

⁴¹ A Hatóság továbbá azt is javasolja a webáruház üzemeltetője számára, hogy a tájékoztatóban jelöljenek meg olyan honlapokat, amelyeken keresztül a felhasználók további információkat szerezhetnek a sütik szerepéről, és

A tájékoztatás módja eltérő lehet a felhasználók hozzájárulást igénylő, illetve a hozzájárulást nem igénylő sütik tekintetében:

- A felhasználó hozzájárulását nem igénylő sütik esetében a honlap első látogatása során kell tájékoztatást nyújtani. Nem szükséges, hogy a sütikre vonatkozó tájékoztató teljes szövege megjelenjen a honlapon, elegendő, ha a honlap üzemeltetői röviden összefoglalják a tájékoztatás lényegét, és egy linken keresztül utalnak a teljes körű tájékoztató elérhetőségére. A Hatóság szerint elegendő, ha egy felhasználó esetében egy alkalommal jelenik meg a tájékoztatás, és amíg a sütik alkalmazásának körülményei nem változnak, a honlapon nem jelenik meg újabb tájékoztatás az adott felhasználó számára. A webáruházak üzemeltetőinek gondoskodniuk kell továbbá arról is, hogy tájékoztatás később is könnyen elérhető legyen a weboldalon a felhasználók számára. A Hatóság kiemeli, hogy habár ezen sütik alkalmazásához nem szükséges a felhasználók hozzájárulása, azonban a webáruházaknak gondoskodniuk kell arról, hogy a tájékoztatás kikapcsolásához valamilyen aktív cselekvést kell kifejtetniük. Például egy popup ablak vagy egy layer kikapcsolása, illetve más módszerek is szóba jöhetnek (például a honlap első megtekintése során kiválasztja annak az ország zászlaját, amelynek nyelvén szeretné megtekinteni a honlapot).
- A hozzájárulást igénylő sütik esetében a tájékoztatás kapcsolódhat a honlap első látogatásához is abban az esetben, ha a sütik alkalmazásával együtt járó adatkezelés már az oldal felkeresésével megkezdődik. Amennyiben a süti alkalmazására a felhasználó által kifejezetten kért funkció igénybevételéhez kapcsolódik, akkor a tájékoztatás is megjelenhet e funkció igénybevételéhez kapcsolódóan. Ebben az esetben sem szükséges az, hogy a sütikre vonatkozó tájékoztató teljes szövege megjelenjen a honlapon, elegendő, ha a webáruház üzemeltetője röviden összefoglalja a tájékoztatás lényegét, és egy linken keresztül utal a teljes körű tájékoztató elérhetőségére. Azonban ekkor a webáruházaknak kiemelt figyelmet kell fordítaniuk arra, hogy olyan információkat közöljenek a felhasználókkal, amelynek alapján a felhasználók megalapozottan tudnak döntést hozni arról, hogy a hozzájárulnak-e a sütin keresztül az adatkezeléshez.

3.4. A hozzájárulás megszerzése

A Hatóság mindenekelőtt kiemeli, hogy a felhasználók hozzájárulásán alapuló sütik nem települhetnek addig, amíg a webáruház üzemeltetője nem szerezte meg a hozzájárulást. Ez természetesen a felhasználók oldaláról nézve magában foglalja azt is, hogy a felhasználók addig nem férhetnek hozzá a honlaphoz vagy valamely tartalmához, funkciójához, amíg nem nyilatkoztak a hozzájárulásukon alapuló sütik elfogadásáról vagy tiltásáról.

A hozzájárulás esetében biztosítani kell az Infotv. 3. § 7. pontjában körülírt, és a tájékoztatóban korábban már részletezett követelményeket, amely közül különösen fontos az önkéntesség biztosítása. Ezzel kapcsolatban fontos kiemelni, hogy a hozzájárulást a webáruház üzemeltetőjének sötinként külön-külön kell beszereznie. Nem fogadható el az a megoldás, ha a webáruház üzemeltetője valamennyi, a felhasználó hozzájárulását igénylő sütihez egyszerre kér egyetlen hozzájárulást. Mint már a tájékoztatásnál is szó volt róla, a hozzájárulás megszerzése igazodhat a felhasználó által igénybe vett funkcióhoz, így a webáruházak számára többféle megoldás áll rendelkezésre.

A webáruház üzemeltetőjének kiemelt figyelmet kell fordítania a social plug-in modulokra, amelyek csak akkor tartoznak a kivétel alá, ha azok kizárólag abban működnek közre, hogy a felhasználó által

így még több figyelmet tudnak fordítani az online magánszféra megteremtésére. Ilyen honlap például a Társaság a Szabadságjogokért www.nopara.org címen, vagy az Európai Interaktív Digitális Reklámszövetségnek a <http://www.youronlinechoices.com/hu/> keresztül elérhető honlapja.

kért tartalmat megjelenítsék a közösségi oldalon (például a felhasználó profiloldalán vagy üzenőfalán). Amennyiben a social plug-in modulok ezen túlmenően más célból is gyűjtenek adatot, akkor a honlapok üzemeltetőinek intézkedéseket kell hozniuk annak érdekében, hogy megakadályozzák az adatok áramlását. Ilyen megoldás lehet például az „inaktív” social plug-in modulok alkalmazása. Ebben az esetben a modulokat úgy alkalmazza a honlap üzemeltetője, hogy semmilyen adattovábbításra nem kerül sor a honlap és a közösségi oldal között, amíg a felhasználó kifejezetten nem kéri valamely tartalomnak a közösségi oldalon való megjelenítését. Ekkor a social plug-in modulok a felhasználók számára nem az eredeti, a közösségi oldalra jellemző színben jelennek meg a honlapon, hanem egységesen, szürke színben szerepelnek a weblapon. Ezzel jelzi a honlap üzemeltetője, hogy az adott modulokon keresztül a közösségi oldal nem kap semmilyen adatot a felhasználó tevékenységéről. A social plug-in modult a felhasználó aktiválja abban az esetben, ha valamilyen tartalmat szeretne megosztani a közösségi oldalon. Ebben az esetben is fontos, hogy tájékoztassa a webáruház a felhasználót arról, hogy milyen adatok továbbításával jár együtt a funkció használata, és felhívja a felhasználó figyelmét arra, hogy a közösségi oldalon tájékozódhat a közösségi oldal által alkalmazott sütikről.

A harmadik személyek számára adatot gyűjtő sütik, illetve a felhasználók tevékenységét nyomon követő sütik túlnyomórészt már a honlap első használata során adatokat gyűjtenek. Erre vonatkozóan valamennyi süti esetében külön-külön checkbox-on keresztül kell a felhasználó határozott és félreérthetetlen beleegyezését szereznii ahhoz, hogy a webáruház üzemeltetője vagy harmadik személy sütit helyezzen el a felhasználó eszközén. A Hatóság ezzel összefüggésben hangsúlyozza, hogy a webáruházaknak kiemelt figyelmet kell fordítaniuk arra, hogy olyan információkat közöljenek a felhasználókkal, amelynek alapján a felhasználók megalapozottan tudnak döntést hozni arról, hogy hozzájárulnak-e a sütin keresztül az adatkezeléshez.

4. Az adatvédelmi nyilvántartás

4.1. Bejelentkezési kötelezettség az Infotv. alapján

A jelenleg hatályos Infotv. 65-68. §-ai alapján az adatkezelőknek be kell jelenteniük az adatkezeléseiket a Hatóság által vezetett adatvédelmi nyilvántartásba. Ezt még az adatkezelés előtt meg kell tenniük.

Az adatkezelés adatvédelmi nyilvántartásba való bejelentése nem jelenti önmagában azt, hogy maga az adatkezelés törvényes illetve jogszerű lenne, illetve az adatkezelők minden – az Infotv. által előírt – kötelezettségüket a nyilvántartásba való bejelentkezéssel teljesítették volna – ez a Hatóság gyakorlatában gyakran előforduló probléma. Így például az adatvédelmi nyilvántartásba való bejelentkezéstől függetlenül az adatkezelőnek tájékoztatási kötelezettsége áll fenn az érintettek felé

Az adatkezelést célonként kell az adatvédelmi nyilvántartásba bejelenteni. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy pl.: a hírlevélküldést külön be kell jelenteni és a nyereményjáték szervezésével kapcsolatos adatkezelést is külön be kell jelenteni a nyilvántartásba, még akkor is, ha mindkettőhöz ugyanazt az adatbázist használták fel.

Az adatkezelést minden olyan esetben be kell jelenteni az adatvédelmi nyilvántartásba, ha az nem esik az Infotv.-ben meghatározott kivételek közé. Az Infotv. 65. § (3) bekezdése pontosan felsorolja ezeket a kivételeket. Webáruházak esetében jellemzően az Infotv. 65. § (3) bekezdés a) pont szerinti ügyfélkapcsolat címen folytatott adatkezelés fordul elő, amely egy olyan adatkezelési cél, amelyet nem kell a nyilvántartásba bejelenteni.

Az ügyfélkapcsolat fogalmát az Infotv. nem határozza meg, de a Hatóság gyakorlata alapján akkor nem kell az ügyfélkapcsolat céljából folytatott adatkezelést bejelenteni az adatvédelmi nyilvántartásba, ha:

- az adatokat közvetlenül az érintettektől veszik fel,
- az adatkezelés célja az érintett számára ismert,
- a kezelendő adatok fajtája, az adatkezelés időtartama (adattörlesztés) előre meghatározott,
- az adatokat csak az előre meghatározott céllal összefüggésben használják fel,
- az adatok nem kerülnek ki az adatkezelő kezeléséből,
- az érintetteket minderről megfelelően tájékoztatják.

Ennek megfelelően, ha egy honlap látogatói azért adják meg a személyes adataikat, hogy a honlapon működő webáruházban vásárolhassanak, az ilyen vásárlással kapcsolatos adatkezelést nem kell bejelenteni az adatvédelmi nyilvántartásba, ha azonban a felvett adatokat más célból is kezelik (pl.: hírlevél küldése, hűségpontok, esetleg további adatkezelőnek továbbítják) akkor azt az adatkezelést már be kell jelenteni.

A bejelentkezéssel kapcsolatosan az Infotv. előírásait kell alkalmazni⁴², továbbá a Hatóság honlapján a http://naih.hu/files/Kitoeltesi-utmutato-2015_09.pdf és a http://naih.hu/files/GYIK_2015_09.pdf linken elérhető tájékoztatók részletesen összefoglalják az adatvédelmi nyilvántartásba való bejelentkezéssel kapcsolatban gyakran felmerülő kérdéseket. Az adatvédelmi nyilvántartásba való bejelentkezés a <http://naih.hu/bejelentkezes.html> linken megtehető.

5. A hírlevél adatvédelmi vonatkozásai

Hírlevelet nem csak webáruházak küldenek, ugyanakkor tekintettel arra, hogy a webáruházak üzemeltetése rendszeresen összekapcsolódik hírlevélküldési tevékenységgel, ezért a jelen tájékoztató kitér a hírlevelekre vonatkozó alapvető adatkezeléssel kapcsolatos tudnivalókra.

5.1. Jogszabályok

A célzott reklámcélú küldeményeket (hírlevél küldése) a gazdasági reklámtevékenység alapvető feltételeiről és egyes korlátairól szóló 2008. évi XLVIII. törvény (a továbbiakban: Reklámtv.), valamint az Ektv. szabályozza. Természetesen a tevékenység gyakorlása során alkalmazni kell az Infotv. rendelkezéseit is.

Jelen tájékoztató kizárólag a hírlevélküldés adatvédelmi tárgyú kérdéseinek tárgyalására terjed ki. A hírlevél küldési tevékenységet a Reklámtv. hatálya alá tartozó esetekben a Nemzeti Média és Hírközlési Hatóság felügyeli.

5.2. Hozzájárulás hírlevél küldéséhez

Adatvédelmi szempontból lényeges, hogy a hírlevélküldési tevékenység a webáruház üzemeltetésével kapcsolatos tevékenységtől eltérő célú adatkezelésnek minősül. Ennek megfelelően hírlevelet csak akkor lehet küldeni, ha az érintettek hozzájárulásukat adják ahhoz, hogy a szolgáltató hírlevélküldési tevékenység céljára kezelhesse a személyes adataikat. Természetesen a hozzájárulásnak ebben az esetben is önkéntesnek és kifejezettnek kell lennie, az érintettől ebben az esetben is aktív tevőleges magatartásra van szükség és azt csak megfelelő előzetes tájékoztatás alapján lehet megtenni. A tájékoztatásnak meg kell felelnie az Infotv. előzetes tájékoztatásra vonatkozó követelményeinek.

Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy hírlevelek esetében is kerülendő az előre kipipált checkboxok alkalmazása, továbbá a Hatóság álláspontja szerint nem elfogadható az a gyakorlat sem, amely egy webáruházban való vásárlást kötelezően a hírlevélküldéshez való hozzájáruláshoz köti. Ez a

⁴² Infotv. 65-68. §

gyakorlat még akkor sem elfogadható, ha az érintettek a későbbiekben módja van a hírlevélről leiratkozni.

5.3. Leiratkozás a hírlevélről

A Hatósághoz számtalan esetben érkezik olyan panasz, amelyben az érintett azt kifogásolja, hogy hiába iratkozik le a neki küldött hírlevelekről, azokat továbbra is kapja. Ilyen esetben egyaránt sérülnek a Reklámtv. rendelkezései, és Infotv. rendelkezései is.

A Reklámtv. alapján⁴³ a reklám közzétevője nyilvántartást vezet azokról a személyekről, akik a reklám küldéséhez hozzájárultak. Az ebben a nyilvántartásban rögzített - a reklám címzettjére vonatkozó - adat azonban csak a hozzájáruló nyilatkozatban foglaltaknak megfelelően, annak visszavonásáig kezelhető, és harmadik fél számára kizárólag az érintett személy előzetes hozzájárulásával adható át⁴⁴.

Az érintett hírlevélről történő leiratkozása nemcsak azt jelenti, hogy a továbbiakban számára nem küldhető hírlevél, hanem azt is, hogy amint visszavonja a hírlevél célú adatkezeléssel kapcsolatos hozzájárulását (tehát amikor az érintett leiratkozik a hírlevélről), a reklám közzétevőjének (aki ebben az esetben az adatkezelő is egyben) törölnie kell az érintett személyes adatait nyilvántartásából (és esetleg amennyiben külön hírlevél adatbázis van, akkor onnan is törölni kell).

5.4. Reklám és a nem reklám célú üzenet

A gyakorlatban előfordul az is, hogy a webáruház üzemeltetője nem reklám célból küld ki üzenetet az adatbázisában szereplő érintetteknek. Ilyen nem reklám céljából küldött üzenet lehet például:

- a regisztráció, a megrendelés visszaigazolásáról szóló e-mail,
- szolgáltatás igénybevételéhez szorosan kapcsolódó tájékoztatás (például tervezett karbantartás miatti leállítás),
- vagy az elektronikus számla.

Ha az érintett nem adott hozzájárulást ahhoz, hogy hírlevelet kapjon, akkor az ilyen, nem reklám célú e-mailben sem lehet reklám.

5.5. Bejelentés az adatvédelmi nyilvántartásba

A hírlevél küldés a webáruházak ügyfélkapcsolati tevékenységtől teljesen elkülönülő adatkezelési cél, amely nem esik az Infotv. 65. § (3) bekezdésében meghatározott kivételek közé, így a hírlevél küldési tevékenységet be kell jelenteni a Hatóság által vezetett adatvédelmi nyilvántartásba.

Budapest, 2017. január

Dr. Péterfalvi Attila
elnök
egyetemi tanár

⁴³ Reklámtv. 6. § a (5) bekezdése

⁴⁴ Reklámtv. 6. § (5): Az ebben a nyilvántartásban rögzített - a reklám címzettjére vonatkozó - adat csak a hozzájáruló nyilatkozatban foglaltaknak megfelelően, annak visszavonásáig kezelhető, és harmadik fél számára kizárólag az érintett személy előzetes hozzájárulásával adható át.